

© Traducerea și permisiunea pentru republicare au fost oferite de către Teodor Papuc în scopul includerii sale în baza de date HUDOC a Curții.

© The present text and the authorisation to republish it were granted by Teodor Papuc for the purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© La traduction et l'autorisation de republier ont été accordées par Teodor Papuc à son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

***Smbat Ayvazyan v. Armenia* - [49021/08](#)**

Hotărârea din 8.10.2020 [Secția I]

Articolul 11

Articolul 11-1

Libertatea de întrunire pașnică

Urmărirea penală și condamnarea arbitrară a susținătorilor opoziției, în legătură cu participarea lor la o mișcare de protest: *încălcare*

[Acest rezumat se referă și la hotărârea *Jhangiryan v. Armenia*, nr. [44841/08](#) și [63701/09](#), 8 octombrie 2020].

În fapt – Pe 19 februarie 2008, în Armenia au avut loc alegeri prezidențiale. Imediat după anunțarea rezultatelor preliminare, un candidat din opoziție, dl Ter-Petrosyan, și-a chemat susținătorii să protesteze împotriva neregulilor care aparent au avut loc în procesul electoral, anunțând că alegerile nu au fost libere și corecte. Începând cu februarie 2008, susținătorii dlui Ter-Petrosyan au organizat proteste zilnice la nivel național.

În cazul *Jhangiryan*, reclamantul a avut un discurs la un asemenea protest, exprimându-și susținerea pentru candidatul opoziției și criticând desfășurarea alegerilor prezidențiale. În cazul *Smbat Ayvazyan*, reclamantul era membru al unui partid de opoziție și susținător al candidaturii dlui Ter-Petrosyan. Acesta era un participant activ al mitingurilor, care participa în mod regulat la demonstrații și greve. Ambii reclamânți au fost arestați și plasați în detenție ulterior, iar apoi condamnați în baza unor acuzații irelevante, împotriva cărora au formulat contestații fără succes.

Reclamânții au susținut că adevăratul motiv din spatele urmăririi și condamnării lor a fost pedepsirea lor în calitate de susținători ai opoziției și pentru participarea la mitinguri.

În drept – Articolul 11:

a) *Dacă a existat o ingerință:*

Curtea a examinat deja un număr de cazuri similare împotriva Armeniei. Așa cum a notat în *Mushegh Saghatelian v. Armenia* (23086/08, 20 septembrie 2018, [Nota informativă 221](#)), acest caz a avut loc într-o perioadă de sensibilitate politică crescută în Armenia, care a presupus organizarea de mitinguri de către opoziție pentru a protesta împotriva unui aparent rezultat incorect al alegerilor prezidențiale. Răspunsul autorităților care a urmat, inclusiv arestările și plasările în detenție a zeci de susținători ai opoziției au fost condamnate de Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei (PACE) și au fost descrise ca „o reprimare *de facto* a opoziției”. Acuzațiile aduse împotriva a mulți din aceștia au fost suspectate ca fiind „artificiale și motivate politic”.

Având în vedere cele de mai sus, care pretindeau o vigilență și o evaluare deosebită din partea Curții în privința cazurilor reclamantilor, Curtea a făcut trimitere la un număr de factori:

1. În *Jhangiryan*, reclamantul, înalt funcționar public, a fost concediat din funcție după ce și-a exprimat în mod public sprijinul pentru mișcarea de protest și după ce a criticat alegerile ca fiind fraudate. În ziua următoare declarației sale și în aceeași zi cu concedierea sa, a fost desfășurată o operațiune de poliție care a condus la inițierea unei cauze penale împotriva sa. În *Smbat Ayvazyan*, reclamantul, membru al opoziției politice și o cunoscută figură publică, a fost arestat atunci când mitingurile erau în

plină desfășurare. Arestarea sa a fost legată indirect de participarea sa la proteste, de vreme ce purta, aparent, o armă în mod ilegal, în timp ce venea de la o întrunire.

2. Cazurile penale împotriva reclamantilor au fost inițiate de o manieră controversată. Ceea ce a declanșat arestarea reclamantilor a constat în „informații operative” nespecificate (*Jhangiryan*) și, respectiv, într-un apel telefonic anonim (*Smbat Ayzazyan*) primite de autorități. Natura și întinderea precisă a ambelor surse de informare nu a fost dezvăluită niciodată sau examinată la vreo etapă a procedurilor. Era notabil faptul că motivele inițiale ale plasării reclamantilor în detenție (în *Jhangiryan*, pentru că era înarmat și pentru că făcea parte dintr-un grup armat care urmărea să destabilizeze situația din Erevan, și în *Smbat Ayzazyan*, pentru că era înarmat) au fost uitate aproape imediat ce au apărut alte motive pentru urmărirea lor penală ca urmare a arestării lor. În *Jhangiryan*, reclamantul nu a fost interogată niciodată cu privire la acea suspiciune inițială, în schimb a fost pornit un caz penal care avea la bază un alt motiv, și anume posesia ilegală a unui alt pistol. În *Smbat Ayzazyan*, reclamantul a fost acuzat de comiterea unui atac asupra unui ofițer de poliție, în detenție. Acești factori, ca și caracterul vag izbitor al tuturor documentelor oficiale privind motivele inițiale ale arestării reclamantilor, au condus Curtea la concluzia că inexistența unor motive veritabile pentru plasarea reclamantilor în detenție și faptul că aceștia au fost arestați pe baza unor motive atât de precare dădeau impresia că intenția a fost să-i priveze pe reclamanti de libertate cu orice cost și că arestarea lor fusese dispusă cu rea-credință.

3. Acuzațiile împotriva reclamantilor păreau să nu aibă legătură cu mișcarea de protest organizată după alegerile prezidențiale contestate. Totuși, cazurile lor au fost conexe cu cazul penal principal împotriva liderilor și susținătorilor opoziției, în legătură cu acea mișcare de protest. Între altele, aparenta implicare a celor doi reclamanti în „uzurparea puterii de stat” a fost invocată pentru a li se prelungi detenția.

4. În *Jhangiryan*, acuzației de posesie ilegală a unui pistol îi lipseau detaliile și s-a renunțat la aceasta din lipsă de probe, aparent fără vreo anchetă semnificativă și cu o motivare care a omis să clarifice chestiunea necesității înaintării acuzației.

În *Smbat Ayzazyan*, arma a fost găsită aparent în posesia reclamantului în prima zi a arestului său. Totuși, împotriva sa nu a fost înaintată nicio acuzație în această privință în următoarele patru luni, fapt care a pus la îndoială credibilitatea și veridicitatea acuzației. Înaintarea acuzației a avut loc în aceeași perioadă în care autoritățile au renunțat la încercarea lor de a-l acuza pe reclamant de comiterea unei uzurpări a puterii de stat, fapt care a dat impresia că autoritățile urmăreau să asigure condamnarea reclamantului cu orice cost. De asemenea, nu era clar de ce reclamantul a fost dus să efectueze un test anti-drog, care a dat naștere incidentului disputat.

Cu privire la condamnarea reclamantilor pentru comiterea unui atac asupra ofițerilor de poliție în timp ce se aflau în detenție, acest fapt s-a bazat exclusiv pe declarațiile ofițerilor de poliție vizați, iar constatările factuale făcute în această privință de tribunalele naționale păreau a fi o simplă și necontestată recapitulare a circumstanțelor, așa cum au fost prezentate ele în declarații. Astfel, modul în care s-au desfășurat procedurile privind acuzațiile aduse a fost izbitor de asemănătoare cu alte cazuri în care activiști ai opoziției au fost urmăriți și condamnați pentru comiterea de acte similare, în circumstanțe similare și pe baza unor probe similare, care sugerau existența unui tipar repetitiv și care puneau la îndoială credibilitatea procedurilor penale împotriva reclamantilor.

5. Deși, aparent, fără nicio legătură cu mișcarea de protest, cazul penal al reclamantilor a fost inclus, cu toate acestea, în cazurile monitorizate de Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa/Oficiul pentru Instituții Democratice și Drepturile Omului (OSCE/ODIHR) ca parte a proiectului de monitorizare a proceselor din mai mult de o sută de cazuri inițiate împotriva liderilor și susținătorilor opoziției, în legătură cu evenimentele din 1-2 martie 2008.

Totalitatea materialelor din fața sa i-au permis Curții să facă deducții suficient de puternice, de clare și de concordante cu privire la urmărirea penală a reclamantilor și, în consecință, cu privire la condamnările rezultante, fiind legate cu implicarea lor și cu sprijinul arătat mișcării de protest condusă de opoziție. Curtea a fost pregătită să asume că totalitatea faptelor pe care s-au bazat urmărirea penală și condamnarea reclamantilor putea fi considerată, prin prisma unor motive justificate, ca exemple de o „ingerință” în dreptul lor la libertatea de întrunire pașnică.

b) Dacă ingerința a fost prevăzută de lege:

De vreme ce adevăratul motiv pentru condamnarea reclamantilor a fost participarea lor activă la mișcarea de protest, ingerințele imputate în libertatea lor de întrunire pașnică puteau fi caracterizate doar ca fiind arbitrar în mod manifest și, în consecință, ilegale, în scopurile articolului 11.

Concluzie: încălcare (unanimitate).

În cazul *Jhangiryan*, Curtea a mai constatat, în unanimitate, existența unei încălcări a articolului 5 § 1 din cauza ilegalității arestului inițial al primului reclamant; a unei încălcări a articolului 5 § 1 (c) din cauza lipsei unei suspiciuni rezonabile privind comiterea unei infracțiuni de către reclamant; a unei încălcări a articolului 5 § 3 din cauza omisiunii tribunalelor naționale de a oferi motive pertinente și suficiente pentru detenția continuată a reclamantului; și a unei încălcări a articolului 6 § 1 din cauza implicării fiului judecătorului procesului într-o anchetă privind mișcarea de protest.

În cazul *Smbat Ayzazyan*, Curtea a reținut, în unanimitate, că a existat o încălcare a articolului 5 § 1 din cauza caracterului ilegal al detenției reclamantului; a articolului 5 § 3, din cauza omisiunii tribunalelor naționale de a oferi motive pertinente și suficiente pentru detenția continuată a reclamantului; o încălcare a articolului 5 § 4, din cauza refuzului nejustificat al Curții de Apel de a examina apelul reclamantului împotriva prelungirii detenției sale; și o încălcare a articolului 6 § 1 din cauza unei limitări a dreptului la apărare al reclamantului, incompatibilă cu dreptul său la un proces echitabil.

Articolul 41: 14,000 EUR pentru fiecare reclamant, în privința prejudiciului moral suferit.

(Vezi și *Hakobyan și alții v. Armenia*, [34230/04](#), 10 aprilie 2012; *Virabyan v. Armenia*, [40094/05](#), 2 octombrie 2012, [Nota informativă 156](#); *Huseynli și alții v. Azerbaijan*, [67360/11](#), [67964/11](#) și [69379/11](#), 11 februarie 2016, [Nota informativă 193](#); *Mushegh Saghatelyan v. Armenia*, [23086/08](#), 20 septembrie 2018, [Nota informativă 221](#)).